

Nagyszombat

► 1Pt 3,18–22

Krisztus szenvedése Istenhez vezet

Az ünnep jellege

Nagyszombat, a böjt utolsó napja húsvét előnapja lett, tojásfestés, sonka illata terjeng. A feltámadás fénye áthatol a sírkő fátyollá vékonyult leplein, a kereszthalál győzelme nyílt titok, a holnapra szóló emberi reménység már-már megingathatatlan, a terítőt lassan fehérre cserélik.

De az a sabbat, a páska, a tehetetlenség könyörületes, parancsba adatott ünnepi csöndje volt. A tanítványokban a biológiai lét kegyetlenül lép tovább, a reménység tiltott gondolat, valami lesz, de nincs jövő.

Péntek, még dráma és döbrent kiáltás, örült, megtoldott eszelős remények agóniája, gúny, dölyfös kacagás, kalapácsütések, könnyörtelen vezényszavak hangja, verejték, vér, süket, csengő, visító csönd. Szombat a hallgatás, a keresztre feszítés katatóniába fagyott síró gesztusai. A kő mozdulatlan, belül csönd, kívül hiperventilál a sötét magára hagyottság.

Mindeközben a halott testű Krisztus a Lélek titkos robbanásában már a mélységek felé hirdeti győzelme megmásíthatatlan titkait.

Amit a textusról tudni kell

A tágabb kontextus

Péter levelében az új életre és új reménységre hívott, Kis-Ázsia szórvényaiban élő gyülekezetek

örömről és az őket ért szenvedés nyomorúságának a kettősségéről ír.

A levél kétféle hatást fogalmaz meg. Az egyik az érzelmi, környezeti hatás, az ellenséges, szenvedést okozó világ hatása: gonoszság, álnokság, képmutatás stb., ami miatt a gyülekezet megszorodott (1Pt 1,6), de beszél arról az örömről is, amely az üldöztetés ellenére is életük valóságát meghatározza: „...*elértétek hitetek célját, lelketek üdvösségét.*” (1Pt 1,9)

Krisztus által a szenvedésnek, a szenvedés elviselésének is van értelme és haszna: „*Ne fizessetek a gonoszért gonosszal*” (1Pt 3,9); hanem „tisztellettudóan”, „jó lelkiismerettel” hordozott szenvedésről beszél azért, hogy amivel rágalmazták őket, abban szegyenüljenek meg, akik gyalázzák őket (1Pt 3,13–17).

A textus

A szakasz a levél központi helyén helyezkedik el, mint egy felkiáltójel, forrás, erő, fókusz. Krisztus-himnuszként jeleníti meg a szenvedésből és halálból kiinduló megváltás győzelmének tényét.

A szöveg Jézus szenvedésére koncentrál. Közben a halál arat diadalt test szerint, Jézus lélek szerint a szellemi világban hirdeti (ἐκίηρυξεν) az ő győzelmének diadalát. A szakasz Nőé napjai engedetlenségének börtönben lévő lelkeire utal, amelyről a Biblián kívüli Énok könyve szól a leg-

tisztábban (Énók 67,4), ahol ezek nem emberi lelkek (ψυχάι), mint akik a bárkában megmenekültek (1Pt 3,20), hanem gonosz transzcendens, szellemi teremtmények (πνεύμασιν).

A megváltás diadalát a keresztség általi megmenekülésben folytatja, ahol arról tanít, hogy az nem a test szennyét, bűnét megtisztító aktus, hanem a Krisztus általi lelkiismeret-változási esemény. Az élő Krisztusra tekintve olyan bizonyos kérés, amely valóban a megváltott élet jó lelkiismeretére vezet.

A szenvedett, meghalt, Lélek szerint megelevenített, szellemi világban győzedelmeskedett Krisztus, miután alávették neki a szellemi hatalmasságok és angyalok, elfoglalja dicsősége trónját – Péter a következő szakaszok bátorításait és biztatásait mint e rövid szakasz fináléjából meríti.

A perikópa megértése

Textusunk komoly teológiai kérdéseket indukálhat a börtönben lévő lelkek Énók könyvében lévő párhuzamaival vagy a keresztség értelmezésével kapcsolatban. Ezek egyébként nincsenek a nap jellegével szoros összefüggésben, így ebbe különösképpen nem lenne szerencsés belemenni az ünnepi igehirdetésen belül.

Nagyszombatra a textusunkra is áthúzódó, Krisztus-himnusszá váló igazság világít rá.

Ahogy Krisztus testi halálra adatása lelki (pneumatikus) szempontból igen intenzív triumfáló és szabadító aktivitást rejt, úgy a keresztények élete is, akár egy ellenséges és leuraló világban, igen intenzív lelki (pneumatikus) jelenlétet valósíthat meg éppen a bennük lévő krisztusi és az őket körülvevő mulandó testi és transzcendens világ ütközésében.

Ha a keresztények ehhez a szenvedő és életét letező Krisztushoz igazodnának, és keresztségük az örök élet bizonyosságát jelentené, a keresztény életnek új perspektívái nyílnának. A Lélek általi öröm, szívesség, alázat és az ellenség felé is megmutató krisztusi szeretet ma mindennél na-

gyobb bizonyosság. Az új, halált is legyőző élet mindennél hitelesebben tanúskodik ebben az életét mindennél jobban féltő, mulandó világban.

Igehirdetési vázlat

Bevezetés

Azt, hogy Krisztus ereje milyen valóság az életedben, leginkább a szenvedéshez, a sikertelenséghez való viszonyod fogja megmutatni.

Sikeresnek, gazdagnak, okosnak és szépnek lenni mindig is vonzó volt, és mindez a kereszténységben is sokak számára visszaigazolta, hogy valamit jól tesznek, ha Isten így megsegíti őket. Ha van miért küzdeni, akkor sokan a szenvedést is vállalják. Papp László háromszoros olimpiai bajnok ökölvívó mondta: „A bokszt az a sport, ahol a győztest is nagyon megverik.”

Az igazi szenvedés ott kezdődik, amikor annak a hatalomnak a kezébe kerül életed, akinek megengedtetett, hogy megfosszon téged minden pozitív visszacsatolástól, és sikeredet elutasítás, erőtlen gyengeség, egészségedet betegség, jóléted szegénység váltsa fel.

Ekkor mutatkozik meg az, hogy a mulandó világ veszendő javai között van-e olyan kincs, amely megmarad akkor is, ha minden más elvész.

Jézus ereje a szenvedésben mutatkozik meg

Jézus csodáival azt mutatta meg, hogy „*minden lehetséges annak, aki hisz. Hogyne adna mennyei Atyánk minden jót azoknak, akik kérik tőle?*” (Mt 7,11) Ami Jézus legnagyobb bizonyossága, az az elengedésben mutatkozott meg.

Nem a jó dolgok jelentik a bűnt, hanem az, amikor ezeket tesszük meg isteneinkké.

Amikor a tékozló fiú az Atyjával való közösségét kecskegidára cserélné, akkor látszik meg rajta, mennyire árva ebben a mulandó világban.

Jézus nem azért jött, hogy ezt az árvaházi világot ellássa földi javakkal, hanem hogy hazavigye az elvesztett.

A gonosz kísértése és Jézus győzelme

A sátán örök kísértése az volt, hogy Isten ajándékait fontosabbnak hazudta a fiúságnál.

Amikor az ember olyan lett, mint az Isten, akkor lett igazán árvává.

A gonosz legyőzése az Istenben való bizalmon alapuló engedelmisségen áll.

A sátán ereje a szenvedésben van. Az ember menekül a szenvedéstől, ezért felülbíráva bizalmát feladja hitét, és elfordul Teremtőjétől.

Amikor Jézus meghalt a kereszten, megüresítette magát. Nem alkoholtól mámorosan, nem bedrogozva, nem fájdalomcsillapításban vagy altatásban, hanem józanul, fájdalmak között, szomjasan ment fel a keresztre. Egyedül Atyja jelenlétére vágyakozott, de azt is el kellett engednie. Engedelmeskedett feltétlen módon a kereszthalálra. Ennél nincs több. Ezért Isten felmagasztalta őt szeretett Fiaként mindenek fölé, mindent alávetett.

A megváltás és a Szentlélek ereje

Jézus szenvedett a bűnösökért, igaz a nem igazakért; sorsukat magára véve, befogadta abba a szeretetbe, amelynek az ember egyszer hátat fordított. Győzelme változást hozott a láthatatlan világban. Kiárasztotta a Szentlelket azokra, akik vágyakoztak Isten Jézusban jelen lévő atyai szeretetére, de az attól való elszakítottságban éltek.

Ezt a szeretetet ember megszerezni nem tudja, mert a test kívánsága által e világ elemeinek fogságában él, nem ismeri Istent, és nincs is ereje, akarata visszatérni hozzá.

A keresztség nyitott ajtó a kegyelemre

A keresztség az a kiáltás, amely Krisztus áldozatának igazságára helyezi erejét, és elégségesnek is bizonyul Krisztus ígérete által, mert ő árasztja ki ránk Lelkét, amely nélkül nincsen változás.

Nem a test tisztul meg, hanem Krisztus hordozza testünk bűneit, jó lelkiismerettel ajándékozva meg bennünket Isten szeretetének élő reménységében.

A Lélek ereje a szenvedésben

A szenvedésben nem Isten kegyetlensége mutatkozik meg, hanem lehetőség nyílik arra, hogy a Szentlélek ereje mutatkozzon meg Krisztushoz mint élő kőhöz járulva.

A Lélek csodája leginkább a szenvedésben látszik meg, az új életben ott a legerősebb. A világ fejedelemségei, szellemi hatalmasságai lefegyverezettek. A Krisztusban való szenvedés a Lélek által ma már Krisztus erejét kell, hogy dicsőítse.

Záró gondolatok

Az élet és a fogyasztói lét függései közt az ember megéli kiszolgáltatottságát. Elképzelni sem tudja, hogy hogyan is létezne megszokott komfortja nélkül.

Azonban a Szentlélek jelenléte a legfontosabb érték, mert az Isten szerető jelenlétét adja vissza a legnagyobb mélységekben, veszteségben és szenvedésben. Örüljünk a mindennapi nehézségeknek, és használjuk ki a Szentlélek erejét, hogy a nehéz időben el ne szakadjunk Isten féltő szeretetének közösségétől!

További javaslatok az istentisztelethez

Lekció

Mt 27,57–66; Ez 37,1–14

Énekek

EÉ 197; 417

Imádságok

Úr Jézus Krisztus! Be kell vallanunk, hogy félelemmel és csodálattal szembesülünk újra és újra megváltásod csodájával. Mindennapjaink kényelmében eszünkbe jutnak nehézségeink, amelyek nem mérhetőek megváltó halálodhoz, amelyre olyan sok szenvedés által jutottál. Félünk attól az időtől, amikor nekünk is szembesülnünk kell a megvetéssel, a kiszolgáltatottsággal vagy a fájdalommal és a halállal. Add, hogy ne meneküljünk félelemmel vagy borzongva a ránk váró szenvedések és kihívások elől.

Add, hogy a fenyegetettségben ne adjuk fel soha a beléd vetett hitünket és a rólad szóló bizonyosságunkat. Erősítsd meg hitünket, és a szükség idején töltsd be lelkünket örömmel Lelked által. Bármi is elvész, békességgel tudjuk azt kezde helyezni, rád bízni, hiszen tudjuk, veszteségeinkkel nem vonod meg szeretetedet tőlünk. Áldj meg halálunk napján, hogy békességgel távozzunk kegyelmed által tehozzád, aki megváltottál a haláltól.

Mutasd meg, miként dicsőíthetünk meg téged minden szenvedésünk erejével, hogy lelked által legyőzött ellenségeid is téged szolgáljanak gyengeségeinkben általad. Adj hitet és erőt, hogy rendelkezésre állhassunk szenvedő társainknak, hogy lelkük felüdülést és megnyugvást, gyógyulást találjon a te bizonyosságaidban. Ámen.

Mennyei Atyánk! Hálát adunk ma neked nagyszombat meghitt és rejtett csodájáért. Köszönjük, hogy az értünk meghaló Krisztus csendes titkait feltártad előttünk. Imádkozunk ma minden szenvedő emberért, hogy mélységeikben megtalálják szereteted erejét és vigasztalását.

Add meg, hogy mi magunk is ott lehessünk, ahol szenvedést és elvettetést tapasztalunk. Ké-

rünk, tégy minket áldássá a bajban a te Fiad, Jézus Krisztus által.

Imádkozunk családunkért és az általad ránk bízottakért, hogy felkészülhessenek Lelked által mindazokra a kihívásokra, amelyek még előttük állnak. Erősítsd meg őket, hogy nehézségeik, szenvedéseik és veszteségeik ne fordítsák el őket atyai szeretetedtől, hanem inkább legyen mindez bennük megtéréssé és megerősödéssé Lelked erejében a te Fiad, Jézus Krisztus által.

Tekints különösképpen azokra, akik az emberi nemtörődömség, önzés, irigység és rosszindulat következményeiként kénytelenek elviselni mindazt a szenvedést, amelyet közvetve vagy közvetlenül mások okoznak életükben.

Különösképpen imádkozunk a betegségek, a háborúságok, az éhínség és a szegénység, az ott-hontalanság kárvallottjaiért. Áldd meg egyházadat, hogy mindvégig megmaradjon benne az az indulat, amellyel Krisztus nevében áll a szenvedők mellé. Készítsd fel egyházadat a szenvedés tanúságtételére, amikor eljön annak az ideje. Nyisd meg szívünket, hogy félelem nélkül szolgáljon életünk neked, még ha emberi próbák és kihívások között is kell kiállnunk a te nevedért. Ámen.

■ VERESS ISTVÁN